

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการเพาะปลูกอ้อยโรงงานของเกษตรกร
ในเขตพื้นที่ตำบลปวนพ อำเภอนงหิน จังหวัดเลย
Cost and Return Analysis of Sugar Cane Plantation of Agriculturers
in Puanpu Sub-District, Nonghin District in Loei Province

มิรัญตรี คำมา¹

E-mail: miruntee_f@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกรในเขตพื้นที่ตำบลปวนพ อำเภอนงหิน จังหวัดเลย ฤดูกาลผลิต 2565/256 กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้คือเกษตรกรที่เพาะปลูกอ้อยในพื้นที่ ตำบลปวนพ อำเภอนงหิน จังหวัดเลย จำนวน 30 ราย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ร้อยละและค่าเฉลี่ย และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ภาพรวมเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาข้อมูลด้านต้นทุนและรายได้จากการผลิตอ้อยรวมทั้งปี พบว่า ต้นทุนการเพาะปลูกอ้อยเฉลี่ยต่อไร่ของเกษตรกร มีต้นทุนผันแปรรวมเฉลี่ย 7,133.33 บาทต่อไร่ ต้นทุนคงที่รวมเฉลี่ย 1,400 บาท ต่อไร่ โดยเกษตรกรมีต้นทุนผันแปรได้แก่ การเตรียมดิน การไถแปร ไถพรวน ค่าพันธุ์อ้อย ค่าปลูกอ้อย ค่าปุ๋ย ค่าฉีดยาปราบวัชพืชและศัตรูพืช รวมถึงค่าแรงงานและค่าขนส่ง และต้นทุนคงที่ได้แก่ ค่าเช่าที่ดิน และค่าเสื่อมราคาเครื่องมือ เครื่องจักร การวิเคราะห์ผลตอบแทนกำไร(ขาดทุน) จากการเพาะปลูกอ้อยปี 2565/2566 พบว่ามีกำไรสุทธิรวมเฉลี่ย 2,261.66 บาทต่อไร่

คำสำคัญ: ผลตอบแทน อ้อยโรงงาน

Abstract

The objective of this study was to study the cost and profit for factory on sugarcane production of agriculturers in the area of puanpu sub-district in NongHin district of Loei Province in productive season B.E. 2565/2566 the data collecting used Q-uestionnaires for instruments on study and the analysis of data was descriptive for overall.

The results of findings were as follows : The cost of sugarcane growing was on 7,133.33 baht per farm for variable cost of agriculturers and the the average cost was on 1,400 baht per farm. The variabl cost of the agricultures was on soil per praration, transforming plough, peveling plough, expens for sugarcane plants, expense for sugarcane cultiuating , expense for fertilizer , expense for injection of junk plants and insecticld e including to wage and freight and together with fixed cost as land rent , decreasing of instruments and machine. The analysis of profit from sugarcane planting in the year of B.E. 2565/2566 was founded that the total average profit was 2,261.66 baht per farm.

Keywords: returns, sugar cane factory

ความเป็นมาของปัญหา

ในปัจจุบันอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายของประเทศไทย จากปัจจัยหนุนของปริมาณน้ำฝนและน้ำเพื่อการเกษตรที่มีปริมาณมากขึ้น ผลมาจากปัจจัยหนุนจากการเข้าสู่ภาวะลานีญา ปีที่ผ่านมาอุตสาหกรรมน้ำตาลของไทยจะกระเตื้องขึ้นตามพื้นที่ของเศรษฐกิจและความต้องการจากอุตสาหกรรมต่อเนื่องโดยเฉพาะอาหารและเครื่องดื่ม นอกจากนี้ภูมิอากาศที่เอื้ออำนวยส่งผลให้ผลผลิตและน้ำตาลเพิ่มขึ้น รวมทั้งพื้นที่ปลูกอ้อยของประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นทั้งนี้ในช่วงฤดูอ้อยเข้าหีบปี 2565/66 ที่ผ่านมา เกิดสภาวะฝนตกไม่ตามฤดู ทำให้เป็นอุปสรรคในการเก็บเกี่ยว จึงทำให้ปริมาณอ้อยเข้าหีบอยู่ที่ 93,887,882.73 ตัน ในขณะที่เดียวกับการผลิตอ้อยและน้ำตาลทรายของประเทศไทย มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามแม้ราคาอ้อยจะสูงขึ้นแต่ต้นทุนภาพรวมก็สูงขึ้นด้วย เช่น ค่าน้ำมัน ค่าแรงงาน และค่าปุ๋ย (สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย, 2565)

¹ อาจารย์ประจำ หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยพิจญ์บัณฑิต

อย่างไรก็ตาม ปริมาณการผลิตและปริมาณการบริโภคน้ำตาลทั้งในประเทศ และต่างประเทศในแต่ละปีมักจะไม่มีความแน่นอนคือ ผลิตเกินความต้องการการบริโภค หรือผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการส่งออก ทำให้มีผลกระทบต่อการผลิต และการบริโภคน้ำตาลในประเทศตลอดเวลาและผลกระทบนี้ย่อมมีผลต่อรายได้ และการผลิตของเกษตรกรที่มีการทำไร่อ้อยโรงงานเป็นอาชีพหลักในจังหวัดต่างๆทั้งในภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ นอกจากนี้เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบต่อปริมาณความต้องการที่ไม่แน่นอนแล้ว ยังมีโรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาลตลอดจนพ่อค้า และผู้บริโภค ดังนั้นปัญหาการปลูกอ้อย และการค้ำน้ำตาลจึงเป็นปัญหาที่ยังยากสลับซับซ้อน

ตารางที่ 1 พื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตอ้อยปีการผลิต 2565/2566 ทั้งประเทศ

ภาค	พื้นที่ปลูกอ้อย (ไร่)	ปริมาณอ้อย (ตัน)	พื้นที่เก็บเกี่ยวอ้อย ส่งโรงงาน (ไร่)	ปริมาณอ้อยส่ง โรงงาน(ตัน)	ผลผลิต ตัน/ไร่
ภาคเหนือ	2,738,031	25,573,142	2,367,487	22,126,233	9.35
ภาคกลาง	3,039,792	28,549,263	2,402,978	22,570,034	9.39
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	4,950,053	52,440,848	4,207,066	44,568,875	10.59
ภาคตะวันออก	670,947	6,460,808	486,023	4,679,556	9.63
รวมทั้งประเทศ	11,398,823	113,024,061	9,463,555	93,944,698	9.93

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย (2565)

คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายได้กำหนดราคาอ้อยขั้นต่ำและผลตอบแทนการผลิตและจำหน่ายน้ำตาลทรายขั้นต่ำ ปีการผลิต 2565/66 ดังนี้ กำหนดราคาอ้อยขั้นต่ำปีการผลิต 2565/66 ในอัตราตันละ 1,080 บาท ณ ระดับความหวานที่ 10 ซี.ซี.เอส และกำหนดอัตราขึ้นลง/ลง ของราคาอ้อยเท่ากับ 64.80 บาทต่อ 1 หน่วย ซี.ซี.เอส และผลตอบแทนการผลิตและจำหน่ายน้ำตาลทรายขั้นต่ำ ปีการผลิต 2565/66 เท่ากับ 426.86 บาทต่อตันอ้อย (สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย, 2565)

ในส่วนตลาดของอ้อยโรงงานในจังหวัดเลย เกษตรกรจะนำอ้อยที่ได้ไปขายให้กับโรงงานน้ำตาลที่เกษตรกรได้เปิดโควตาไว้การส่งผลผลิตกับโรงงานน้ำตาล โดยราคาของอ้อยโรงงานจะเป็นราคากลางที่ภาครัฐได้มีการประกันราคาขั้นต่ำไว้ ซึ่งราคาจะเพิ่มขึ้น หรือลดลง ขึ้นอยู่กับ 2 กรณี คือ

1. ค่า ซีซีเอส (Commercial Cane Sugar: CCS.) ซึ่งเป็นหน่วยวัดความหวานของอ้อยถ้าค่าซีซีเอสสูงราคาต่อตันก็จะมากขึ้นด้วย และถ้าค่าซีซีเอสต่ำราคาต่อตันก็จะลดลงตามลำดับ

2. ลักษณะอ้อยที่ส่งเข้าโรงงาน และปัจจัยอื่นๆ เช่น ถ้าอ้อยไฟไหม้โรงงานจะตัดราคาลงตันละ 30 บาทเป็นต้น

ในปัจจุบันรัฐบาลให้ความสนใจปัญหาด้านการค้าและการส่งออกน้ำตาลเป็นอย่างมากแต่ปัญหาการผลิตอ้อยโรงงานของเกษตรกรไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่เท่าที่ควร การศึกษาวิจัยด้านการลงทุนของเกษตรกรผู้ผลิตอ้อย ยังมีจำนวนน้อยทำให้เกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้องขาดข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุน และผลตอบแทนของการผลิตจากเกษตรกรที่แท้จริง ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการตัดสินใจผลิตและการเพาะปลูก

ดังนั้นเมื่อพิจารณาถึงสภาพแวดล้อม ข้อเท็จจริง ปัญหาที่พบดังกล่าวมาแล้วจึงเป็นการสมควร และเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันอย่างยิ่งที่จะได้ทำการศึกษาค้นคว้าประกอบด้านการลงทุน ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนเพาะปลูกในแต่ละฤดูกาลของการผลิตอ้อย เป็นต้น นอกจากนี้จังหวัดเลยเป็นแหล่งผลผลิตการเกษตรที่สำคัญ โดยมีพื้นที่ปลูกอ้อยจำนวน 337,960 ไร่ และมีโรงงานน้ำตาลที่ตั้งอยู่ในจังหวัดเลยมี 2 แห่ง คือ 1.โรงงานน้ำตาลขอนแก่น (บริษัท น้ำตาลขอนแก่น จำกัด (มหาชน) สาขา น้ำพอง KSL. Group) 2. โรงงานน้ำตาลมิตรภูหลวง (บริษัท รวมเกษตรกรอุตสาหกรรม (มิตรภูหลวง) จำกัด)

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเนื่องจากผู้วิจัยเป็นเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในเขตพื้นที่ตำบลพุนพ อำเภอนงหิน จังหวัดเลย มีประสบการณ์ในการปลูกอ้อยรวมทั้ง 10 ปี มีพื้นที่ในการปลูกอ้อยรวมทั้ง 100 ไร่ ได้รับการปลูกอ้อยจากวิธีดั้งเดิมมาใช้เครื่องมือและเครื่องจักรกลการเกษตรดังกล่าวเพื่อลดปัญหาแรงงานที่ขาดแคลน ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากจากลงทุนซื้อเครื่องมือและเครื่องจักรกลในบางขั้นตอนที่ไม่สามารถดำเนินการเองได้ และลงทุนซื้อเรื่องที่มีราคาไม่สูงมากนัก อย่างไรก็ตามผู้วิจัยยังขาดองค์ความรู้ในการคำนวณต้นทุนและผลตอบแทนที่ได้จากการลงทุนในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้การจัดสรรต้นทุนและความพยายามในการลดต้นทุนนั้นทำได้ยาก ไม่สามารถจัดการกับต้นทุนแฝงที่เกิดขึ้นได้ ทำให้เกษตรกรทำการปลูกอ้อยในแต่ละปีด้วยวงจรเดิมซ้ำๆ คือ มีกระบวนการปลูกอ้อยด้วยวิธีการเดิม โดยไม่มีการลดต้นทุนที่ตรงจุด ทำให้ผลผลิตอ้อยในแต่ละปีไม่มีความสม่ำเสมอ ผลผลิตต่อไร่อ้อย ซึ่งส่งผลโดยตรงกับผลตอบแทนหรือรายได้ที่เกษตรกรจะได้รับ จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย โดยมุ่งหวังที่จะได้ทราบถึงข้อมูลต้นทุนและ

ผลตอบแทนในการผลิตอ้อย และข้อมูลรายได้ที่เกษตรกรได้รับที่แท้จริง ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการศึกษาวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกอ้อยของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในเขตพื้นที่ตำบลปวนพูน อำเภอนongหิน จังหวัดเลย เพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินงานของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยในปีการผลิต 2565/2566 และสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประกอบการวางแผนและการตัดสินใจในการบริหารต้นทุนและผลตอบแทนให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้นในปีการผลิตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการผลิต ของเกษตรกรที่ลงทุนในการเพาะปลูกอ้อยโรงงาน ในจังหวัดเลย
2. เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนต่อการลงทุนในการผลิตอ้อยของเกษตรกร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นดังนี้

เกษตรกรผู้จดทะเบียนชาวไร่อ้อยกับสมาคมชาวไร่อ้อยที่ราบสูง จังหวัดเลย ในพื้นที่ตำบล ปวนพูน อำเภอนongหิน จังหวัดเลย จำนวน 30 ราย ในฤดูกาลผลิต 2565/2566

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากเกษตรกรผู้จดทะเบียนชาวไร่อ้อย กับสมาคมชาวไร่อ้อยที่ราบสูง จังหวัดเลย ในพื้นที่ตำบลปวนพูนอำเภอนongหิน จังหวัดเลย จำนวน 30 ราย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเองโดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ขนาดพื้นที่ การเพาะปลูก การครอบครองที่ดิน พันธุ์ที่ใช้ปลูกอ้อย ประสบการณ์ในการปลูกอ้อย แหล่งเงินที่ใช้ในการปลูกอ้อย ข้อมูลที่ได้นำมาใช้แสดงในส่วนขององค์ประกอบการปลูกอ้อยทำการวิเคราะห์ผลในรูปของค่าความถี่ ร้อยละ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปลูกอ้อย ทำให้ทราบถึงวิธีการเตรียมพื้นที่ การเตรียมดิน การปลูกอ้อย การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว และการจำหน่าย ทำการวิเคราะห์ผลของค่าความถี่ ร้อยละ

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านต้นทุนการผลิตอ้อย ทำให้ทราบถึงต้นทุนด้านแรงงาน วัสดุต่างทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายในการผลิต ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำมาคำนวณค่าเฉลี่ยต่อไร่ และคำนวณต้นทุนโดยแบ่งออกเป็นต้นทุนคงที่ และต้นทุนผันแปร

ตอนที่ 4 ข้อมูลด้านรายได้ในการปลูกอ้อย ทำให้ทราบถึง จำนวนผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ในฤดูกาลผลิต 2565/2566 โดยนำข้อมูลมาคำนวณรายได้เฉลี่ยต่อไร่ กำไรขาดทุน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ดำเนินการ ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต เพื่อขอข้อมูลสมาคมชาวไร่อ้อยที่ราบสูง จังหวัดเลย และขอความร่วมมือเพื่อให้เกษตรกรในกลุ่ม ตอบแบบสอบถาม

3.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในพื้นที่ตำบลปวนพูน อำเภอนongหิน จังหวัดเลย โดยดำเนินการรวบรวมเก็บข้อมูลกับเกษตรกรที่เป็นตัวอย่าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เชิงพรรณนา เป็นการวิเคราะห์ โดยรวบรวมข้อมูลจากข้อเท็จจริงต่างๆที่ได้รวบรวมจากแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง โดยการบรรยายสรุปและใช้อัตราส่วน ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ในการอธิบาย

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ที่นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาคำนวณหา รายได้ และต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ต่อปี และนำต้นทุนเฉลี่ยต่อไร่ที่ได้มาคำนวณต้นทุน สำหรับการลงทุนปลูกอ้อย

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยโรงงานในพื้นที่ตำบลปวนพูน อำเภอนongหิน จังหวัดเลย ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1.เพศ		
ชาย	20	66.67
หญิง	10	33.33
รวม	30	100
2.อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	2	6.66
ระหว่าง 26 – 35 ปี	5	16.67
ระหว่าง 36 – 45 ปี	8	26.67
ระหว่าง 46 – 55 ปี	10	33.33
มากกว่า 55 ปี	5	16.67
รวม	30	100
3.ระดับการศึกษา		
ไม่ได้ศึกษา	7	23.33
ประถมศึกษา	10	33.33
มัธยมศึกษาตอนต้น	8	26.67
มัธยมศึกษาตอนปลาย	2	6.67
ปวส.อนุปริญญา	3	10.00
ปริญญาตรี	0	0
สูงกว่าปริญญาตรี	0	0
รวม	30	100
4.พื้นที่ใช้ปลูกอ้อย		
ที่ดินของตัวเอง	10	33.33
ที่ดินเช่า	8	26.67
ที่ดินตนเองและที่ดินเช่า	12	40.00
รวม	30	100

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการปลูกอ้อย ทำให้ทราบถึงวิธีการเตรียมพื้นที่ การเตรียมดิน การปลูกอ้อย การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว และการจำหน่าย ทำการวิเคราะห์ผลของค่าความถี่ร้อยละ

ตารางที่ 3 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการ และกิจกรรมการเพาะปลูกอ้อยของเกษตรกร

วิธีการและกิจกรรมการเพาะปลูกของเกษตรกร	จำนวน	ร้อยละ
1.การเตรียมพื้นที่และการเตรียมดิน		
การเผาไร่ก่อนการไถ		
เผา	10	33.33
ไม่เผา	20	66.67
รวม	30	100
ลักษณะการเตรียมดิน		
ไถตะ	0	0
ไถแปร	0	0
ไถตะและไถแปร	30	100
รวม		

ตารางที่ 3 (ต่อ)

วิธีการและกิจกรรมการเพาะปลูกของเกษตรกร	จำนวน	ร้อยละ
ยกร่องหรือเปิดร่อง		
มีการยกร่อง	25	83.33
ไม่มีการยกร่อง	5	16.67
รวม	30	100
2.วิธีการปลูกอ้อย		
ปลูกอ้อยแรงงานคน	0	0
ปลูกอ้อยเครื่องปลูก	30	100
รวม	30	100
3.การดูแลรักษาหลังการปลูก		
การใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช		
ใช้	30	100
ไม่ใช้	0	0
รวม	30	100
การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช		
ใช้	30	100
ไม่ใช้	0	0
รวม	30	100
การใส่ปุ๋ย		
จำนวน 1 ครั้ง	2	6.67
จำนวน 2 ครั้ง	25	83.33
จำนวน 3 ครั้ง	3	10.00
รวม	30	100
การปลูกซ่อมแซม		
ปลูก	15	50.00
ไม่ปลูก	15	50.00
รวม	30	100
การไถกลบร่อง		
ไถ	20	66.67
ไม่ไถ	10	33.33
รวม	30	100
4.การเก็บเกี่ยว		
วิธีการเก็บเกี่ยว		
แรงงานคน	24	80.00
เครื่องจักร	4	13.33
แรงงานคนและเครื่องจักร	2	6.67
รวม	30	100
5.การจำหน่ายอ้อยให้กับโรงงานน้ำตาล		
ขายผ่านหัวหน้าโคเวต้า	10	33.33
ขายเอง	20	66.67
รวม	30	100

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านต้นทุนการผลิตอ้อย ทำให้ทราบถึงต้นทุนด้านแรงงาน ได้แก่ การเตรียมดิน พัฒนาดิน การเตรียมพันธ์ปลูก การปลูก การใส่ปุ๋ย การฉีดยาปราบวัชพืช และศัตรูพืช ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง และหล่อลื่น ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโยนำมาคำนวณค่าเฉลี่ยต่อไร่ และคำนวณต้นทุนโดยแบ่งออกเป็นต้นทุนคงที่ และต้นทุนผันแปร

ตารางที่ 4 แสดงการแบ่งประเภทต้นทุนที่ทำการศึกษา

ต้นทุนผันแปร	ต้นทุนคงที่
1. ค่าแรงงาน	1. ค่าซ่อมแซมเครื่องมือการเกษตร
1.1 การเตรียมดิน	2. ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือการเกษตร
1.2 การพัฒนาดิน	3. ค่าเช่าที่ดิน
1.3 การปลูก	
1.4 การใส่ปุ๋ย	
1.5 การฉีดยาปราบวัชพืชและศัตรูพืช	
1.6 การให้น้ำ	
1.7 การคายน้	
1.8 การเก็บเกี่ยว	
2. ค่าวัสดุ	
2.1 ค่าพันธุ์อ้อย	
2.2 ค่าปุ๋ย	
2.3 ค่ายาปราบวัชพืชและศัตรูพืช	
2.4 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	
3. ค่าขนส่ง	
4. อื่นๆ	
4.1 ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน	
4.2 ค่าเสียโอกาสการใช้ที่ดิน	

ตารางที่ 5 แสดงการแบ่งประเภทต้นทุนที่ทำการศึกษา

หน่วย : บาท/ไร่

รายการ	อ้อยใหม่	อ้อยต่อปีที่ 1	อ้อยต่อปีที่ 2	เฉลี่ย
ต้นทุนผันแปร				
ค่าแรงงาน				
เปิดหน้าดิน	600	-	-	200
ไถแปร ไถพรวน	500	-	-	166.67
การปลูก	800	-	-	266.67
การใส่ปุ๋ย	200	200	200	200
การฉีดยาปราบวัชพืชและศัตรูพืช	100	100	100	100
การให้น้ำ	300	300	300	300
การเก็บเกี่ยว	1,800	1,440	1,260	1,500
ค่าวัสดุ				
ค่าพันธุ์อ้อย	1,700	-	-	566.67
ค่าปุ๋ย	2,400	2,400	2,400	2,400
ค่ายาปราบวัชพืชและศัตรูพืช	600	600	600	600

ตารางที่ 5 (ต่อ)

หน่วย : บาท/ไร่

รายการ	อ้อยใหม่	อ้อยต่อปีที่ 1	อ้อยต่อปีที่ 2	เฉลี่ย
ค่าขนส่ง	1,000	800	700	833.33
รวมต้นทุนผันแปร	10,000	5,840	5,560	7,133.33
ต้นทุนคงที่				
ค่าเช่าที่ดิน	1,400	1,400	1,400	1,400
ต้นทุนรวมต่อไร่	11,400	7,240	6,960	8,533.33

ตารางที่ 6 แสดงผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (ตัน) และค่า ซีซีเอส เฉลี่ยต่อไร่

หน่วยผลผลิต : ตัน

อ้อยปีที่ 1		อ้อยปีที่ 2		อ้อยปีที่ 3		เฉลี่ย	
ผลผลิต เฉลี่ยต่อไร่	ซีซีเอส เฉลี่ยต่อไร่	ผลผลิต เฉลี่ยต่อไร่	ซีซีเอส เฉลี่ยต่อไร่	ผลผลิต เฉลี่ยต่อไร่	ซีซีเอส เฉลี่ยต่อไร่	ผลผลิต เฉลี่ยต่อไร่	ซีซีเอส เฉลี่ยต่อไร่
10	13.32	8	13.42	7	13.22	8.33	13.32

ตอนที่ 4 ข้อมูลด้านรายได้ในการปลูกอ้อย ทำให้ทราบถึง จำนวนผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ในฤดูการผลิต 2565/2566 โดยนำข้อมูลมาคำนวณรายได้เฉลี่ยต่อไร่ กำไรขาดทุน

ตารางที่ 7 แสดงรายได้จากการเพาะปลูกอ้อย

หน่วย : บาท

อ้อยปีที่ 1 รายได้เฉลี่ยต่อไร่	อ้อยปีที่ 2 รายได้เฉลี่ยต่อไร่	อ้อยปีที่ 3 รายได้เฉลี่ยต่อไร่	เฉลี่ย รายได้เฉลี่ยต่อไร่
12,951.40	10,412.96	9,020.62	10,794.99

ตารางที่ 8 กำไร (ขาดทุน) จากการปลูกอ้อย

หน่วย : บาท/ไร่

รายการ	อ้อยปีที่ 1	อ้อยปีที่ 2	อ้อยปีที่ 3	เฉลี่ยต่อไร่
รวมรายได้จากการปลูกอ้อย	12,951.40	10,412.96	9,020.62	10,794.99
หัก ต้นทุนผันแปร	10,000	5,840	5,560	7,133.33
หัก ต้นทุนคงที่	1,400	1,400	1,400	1,400
กำไร (ขาดทุน)	1,551.40	3,172.96	2,060.62	2,261.66

อภิปรายผล

สภาพทั่วไปของการผลิตและการตลาด

สภาพทั่วไปของการผลิตและการตลาด พื้นที่เพาะปลูก พบว่าพื้นที่ที่ทำการเพาะปลูกของเกษตรกรส่วนใหญ่มีสภาพเหมาะสมกับการปลูกอ้อย มีเพียงบางส่วนของพื้นที่ที่เป็นเนินภูเขาห่างไกลจากแหล่งน้ำทำให้เกษตรกรต้องทำการเจาะน้ำบาดาลเพื่อใช้ในการให้น้ำอ้อย

ด้านการขนส่ง เกษตรกรประสบปัญหาด้านการขนส่ง เนื่องจากกฎหมายกำหนดห้ามรถบรรทุก บรรทุกเกิน 25 ตัน ทำให้เกษตรกรต้องเพิ่มเที่ยวการขนส่ง และประกอบกับช่วงเพาะปลูก 2565/2566 ราคาน้ำมันมีราคาสูงขึ้น ทำให้เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในการขนส่งเพิ่มขึ้น และปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาในการรอการขาย และส่งอ้อยเข้าหีบของโรงงานมีระยะเวลานาน มีผลทำให้ขาดความรวดเร็วในการเก็บเกี่ยว

ด้านต้นทุนเกษตรกรมีต้นทุนในการเพาะปลูกเฉลี่ยต่อไร่ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับผลตอบแทนเบื้องต้นที่ได้รับ และด้านผลตอบแทนเกษตรกรมีผลผลิตต่อไร่อยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างต่ำทำให้ได้ผลตอบแทนเบื้องต้นหรือกำไรต่อไร่ต่ำ

จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่า ค่าวัตถุดิบและค่าแรงงานเป็นต้นทุนที่มีจำนวนมากที่สุด เนื่องจากเกษตรกรต้องจ่ายค่าวัตถุดิบในการเพาะปลูกมากที่สุด คือรายการค่าปุ๋ยใส่อ้อย โดยจะใส่ทั้งหมด 2 รอบ รวมทั้งค่าแรงงานเพาะปลูกและเก็บเกี่ยว โดยมีค่าแรงงานเก็บเกี่ยวมากที่สุด เนื่องจากเกษตรกรไม่มีเครื่องจักรกลขนาดใหญ่ที่ใช้ในการจัดการลงทุนนั้นๆ เกษตรกรจึงใช้วิธีการจัดการโดยวิธีการจ้างเหมาส่งเกษตรกรรายใหญ่หรือเจ้าของโคเวต้า สอดคล้องกับงานวิจัยที่วิเคราะห์ด้านต้นทุน กำไร รายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อยของ ชูสิทธิ์ กุศลคุ้ม และกาญจนา เศรษฐนันท์ (2555) ได้ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทน เมื่อพิจารณาถึงต้นทุนการผลิตอ้อย จะพบว่าต้นทุนค่าวัตถุดิบ และค่าแรงงานมากที่สุด

ปัญหาหลักคือปัญหาด้านแรงงานและการบริหารจัดการทรัพยากร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุกฤษฏ์ พงษ์วานิชอนันต์ (2552) ที่พบว่า เกษตรกรใช้แรงงานคนเป็นคนใหญ่ ซึ่งบางครั้งอาจเกิดปัญหาด้านแรงงาน ดังนั้นเกษตรกรควรศึกษาการนำเครื่องมือเครื่องจักร และอุปกรณ์การเกษตรมาช่วยในการปลูก และดูแลหลังการปลูก ส่วนด้านการขนส่งเกษตรกรควรหารี้อยู่ร่วมกันกับโรงงานน้ำตาล และสมาคมชาวไร่อ้อย เพื่อพัฒนาระบบการหีบอ้อยเพื่อเพิ่มความรวดเร็วในการขนส่ง

นอกจากนั้นผู้ศึกษายังพบว่าเกษตรกรยังมีปัญหาในด้านคุณภาพของอ้อย การขาดความรู้การเข้าถึงพันธุ์อ้อย ความต้องการลดต้นทุน และการสร้างศักยภาพให้เกษตรกร ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาที่พบในงานวิจัยของชูสิทธิ์ กุศลคุ้ม และกาญจนา เศรษฐนันท์ (2555) โดยได้มีการเสนอว่าแนวโน้มการพัฒนาเพื่อให้ชาวไร่รายย่อยมีผลกำไรตอบแทนเพิ่มมากขึ้นนอกจากจะเน้นในเรื่องการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพแล้ว ควรมุ่งเน้นในส่วนของการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ และจำนวนการไว้อ้อยต่อไร่ให้มากขึ้น โดยส่งเสริมในเรื่องของการวิจัยพันธุ์อ้อยที่เหมาะสมต่อสภาพอากาศและสภาพพื้นที่พร้อมทั้งวิธีการบำรุง ดูแลรักษา

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาข้อมูลด้านต้นทุนและรายได้จากการผลิตอ้อยรวมทั้งปี พบว่า ต้นทุนการเพาะปลูกอ้อยเฉลี่ยต่อไร่ของเกษตรกรมีต้นทุนผันแปรรวมเฉลี่ย 7,133.33 บาทต่อไร่ ต้นทุนคงที่รวมเฉลี่ย 1,400 บาท ต่อไร่ โดยเกษตรกรมีต้นทุนผันแปรได้แก่ การเตรียมดิน การไถแปร ไถพรวน ค่าพันธุ์อ้อย ค่าปลูกอ้อย ค่าปุ๋ย ค่าฉีดยาปราบวัชพืชและศัตรูพืช รวมถึงค่าแรงงานและค่าขนส่ง และต้นทุนคงที่ได้แก่ ค่าเช่าที่ดิน และค่าเสื่อมราคาเครื่องมือ เครื่องจักร การวิเคราะห์ผลตอบแทนกำไร(ขาดทุน) จากการเพาะปลูกอ้อยปี 2565/2566 พบว่ามีกำไรสุทธิรวมเฉลี่ย 2,261.66 บาทต่อไร่

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาถึงกระบวนการลดต้นทุนในแต่ละกิจกรรม และทำการประเมินติดตามผลผลิตเพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการลดต้นทุนที่มีประสิทธิภาพ
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบต้นทุน และผลตอบแทนการเพาะปลูกอ้อยโรงงาน โดยศึกษาต้นทุนตามรูปแบบการเก็บเกี่ยว ประกอบด้วยการเก็บเกี่ยวด้วยแรงงานคนและการเก็บเกี่ยวด้วยรถตัดอ้อย ว่ามีต้นทุนผลตอบแทนที่แตกต่างกันหรือไม่
3. ควรศึกษาเปรียบเทียบต้นทุน และผลตอบแทนการเพาะปลูกอ้อยโรงงาน โดยใช้เครื่องมือมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value: NPN) อัตราผลตอบแทนภายใน (Internal Rate of Return: IRR) อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน (Benefit Cost Ratio: B/C Ratio) และระยะเวลาคืนทุนในการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน

เอกสารอ้างอิง

- ชูสิทธิ์ กุศลคุ้ม และ กาญจนา เศรษฐนันท์. (2555). ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตอ้อยเข้าสู่โรงงานของชาวไร่อ้อยรายย่อยในเขตพื้นที่ตำบลบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. กาศสินธุ์.
- ดวงมณี โกมารทัต. (2565). การบัญชีต้นทุน. (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชรินทร์ เบ้าหิน. (2562). การวิเคราะห์ต้นทุนกิจกรรมและผลตอบแทนของเกษตรกรผู้ปลูกอ้อย อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดชัยภูมิ. การค้นคว้าอิสระปริญญาโท มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย. (2565). รายงานพื้นที่ปลูกอ้อยปีการผลิต 2565/2566. กรุงเทพฯ.
- อุกฤษฏ์ พงษ์วานิชอนันต์. (2555). ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตอ้อยโรงงาน ตำบลคอนเจดีย์ อำเภอนมพวน จังหวัดกาฬสินธุ์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.